

Поява запозичених термінів, обумовлена інтенсивним розвитком ветеринарії, як сфери науки, так і практичного обслуговування, вимагає їх ретельного вивчення, а також знання латинської та іноземної мов.

Більшість термінів продовжує активно створюватися в наші дні на базі різних ветеринарних дисциплін. Таким чином, різноманіття ветеринарної термінології викликає необхідність її вивчення та класифікації за типом спеціалізації.

Крім того, поява нової ветеринарної термінології в фаховій літературі українських та іноземних видавництв і інтернет-джерелах пробуджує усвідомлену потребу у вивченні вищеописаного лексичного явища.

Література:

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – М., 1966. – С. 150.
2. Блумфилд Л. Язык / Л. Блумфилд. – М., 2002. – С. 487–543.
3. Вайнрайх У. Языковые контакты / У. Вайнрайх. – Киев : Выща школа, 1979. – 246 с.
4. Виноградов В. В. Основные типы лексических значений слова 1953 / В. В. Виноградов // Избр. тр. Лексикология и лексикография. – М. : Наука, 1977. – С. 162–189.
5. Володарская В. Ф. Заимствование как отражение русско-английских контактов // Вопросы языкознания. – М. : Наука, 2002. – С. 96 – 118.
6. Новодранова В. Ф. Сопоставление систем именного словообразования в латинском языке и системы терминологического словообразования в подязыке медицины / В. Ф. Новодранова // Терминоведение, 1994. – 3. – С. 18–24.
7. Шаповалов Ю. А. Англо-американизмы в современных немецкоязычных культурно-логических текстах / Ю. А. Шаповалов // Вопросы романо-германского языкознания : Межвуз. сб. науч. тр. – Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1999. – Вып. 13. – С. 122–125.
8. Phelizon J. H. Vocabulaire de la linguistique / J. H. Phelizon. – Paris : edsRoudel. – 1976. – 280 p.
9. Romich Janette Amundson. An illustrated guide to veterinary medical terminology. – Albany NY. – 1999. – 125 – 131 p.
10. Словарь ветеринарных микологических и мико-токсикологических терминов. – М. : Россельхозиздат, 1987. – 80 с.
11. Краткий словарь ветеринарных терминов [Электронный ресурс] / Ф. М. Орлов. – Режим доступа : <http://zhivotnovodstvo.net.ru/vetrenamny-slovar.html>

УДК 81'373.7:811.161.2:811.112.2:811.111

О. Г. Сошко,

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

ВНУТРІШНІ РИСИ ЛЮДИНИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКИХ, НІМЕЦЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ КОМПАРАТИВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З ОНІМНИМ КОМПОНЕНТОМ

Статтю присвячено аналізу семантичних особливостей компаративних фразеологічних одиниць з онімним компонентом на позначення внутрішніх рис людини в українській, німецькій та англійській мовах. Проаналізовано спільну та відмінну мотивацію формування фразеологічного значення та лінгвокультурні особливості зазначених фразеологізмів.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, компаратив/образне порівняння, онімний компонент, семантична структура, структурно-семантичний аналіз, внутрішні риси людини.

HUMAN MENTAL FEATURES BY MEANS OF UKRAINIAN, GERMAN AND ENGLISH COMPARATIVE PHRASEOLOGICAL UNITS WITH ONYMIC COMPONENT

The article is devoted to the analysis of the semantic peculiarities of comparative phraseological units with onymic component denoting human mental features in English, German and Ukrainian. Common and different motivations of comparative phraseological meaning formation and their respective linguocultural peculiarities are analysed. The author establishes general and specific as well as more or less recurrent types of motivation, and also cross-linguistic and cross-cultural correspondences, thus showing how cultural patterns, in particular those found in thematic semiotic codes and precedent texts (such as the Bible), influence the phraseological interpretation of human mentality.

Key words: comparative phraseological unit, phraseological simile, onymic component, semantic structure, structural-semantic analysis, human mental features.

ВНУТРЕННИЕ ЧЕРТЫ ЧЕЛОВЕКА ПОСРЕДСТВОМ УКРАИНСКИХ, НЕМЕЦКИХ И АНГЛИЙСКИХ КОМПАРАТИВНЫХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ С ОНИМНЫМ КОМПОНЕНТОМ

Статья посвящена анализу семантических особенностей компаративных фразеологических единиц с онимным компонентом, означающих внутренние черты человека в украинском, немецком и английском языках. Проанализирована общая и отличительная мотивация формирования фразеологического значения, а также лингвокультурные особенности данных фразеологизмов.

Ключевые слова: фразеологическая единица, компаратив/образное сравнение, онимный компонент, семантическая структура, структурно-семантический анализ, внутренние черты человека.

Вивчення різних аспектів відображення людського фактора в мові, звернення до фразеологічного фонду видається цілком закономірним з точки зору сучасної антропологічної парадигми лінгвістичних досліджень, адже фразеологія різних мов вважається тим своєрідним і образним мовним пластом, що відображає специфіку народного мислення та менталітету.

Сучасне мовознавство приділяє велику увагу зіставному аналізу мов, при чому мова розглядається не тільки в рамках її комунікативно-когнітивної функції, але і в якості своєрідного етнокультурного коду окремих лінгвокультурних спільнот [3; 4]. У представленій статті ми обрали за об'єкт дослідження українські, німецькі та англійські образні порівняння, які позначають внутрішні риси людини та мають у своєму складі онімний компонент. **Актуальність** даної розвідки зумовлена загальним спрямуванням сучасних лінгвістичних студій на вивчення окремих груп фразеологізмів, а також на виявлення та розгляд явищ, пов'язаних із етнокультурною специфікою мовних одиниць. Слід зазначити, що окремі групи фразеологічних одиниць, їх функціональна та структурно-семантична специфіка розглядалися у працях вітчизняних науковців [7; 9 та ін.].

Метою нашої статті ми визначили з'ясування семантичних особливостей та, відповідно, спільних та відмінних рис компаративних фразеологізмів з компонентом-онімом, що позначають внутрішні риси людини на матеріалі української, німецької та англійської мов.

Згідно традиційної класифікації ми розподіляємо внутрішні характеристики людини на розумові, емоційні, вольові та морально-етичні риси.

У підгрупі компаративних фразеологічних одиниць на позначення **розумових** рис людини компоненти-оніми у складі фразем найчастіше зустрічаються на матеріалі української фразеології.

Модель «дурний + як + онім» включає фраземи, в яких порівняння мотивується опозицією «соціально низький ↔ соціально високий». Як зазначає А.О. Івченко, семантика глупоти традиційно закріплюється за українськими селянськими іменами (Омелько, Дунька) [6, с. 22]. Є. Отин у своєму словнику конотативних власних імен наводить багато антропонімів, у тому числі й ці, а також і інші, яким є властивим апелятивне вживання негативно-оцінного позначення дурної та/чи неосвіченої людини [8, с. 40; с. 139; с. 131–132 та ін.]. На думку І.Ф. Заваринської, виникненню фразем із соціально маркованістю сприяла поширеність та тривале функціонування компонентів-імен у їх складі [5, с. 9]. Ці ж імена виступають і в українських компаративах відповідної семантики. Так, про дурну або дивакувату людину кажуть: *дурний як Омелько* [ССНП, с. 106], *як Альоша з водокачки* [тж., с. 9], *як Альоша з мизвадоу* [тж.]; про придуркувату, неохайну людину – *як Дунька з бомбоскладу* [тж., с. 50]; про дивакувату людину – *як Зіна з магазину* [тж., с. 59].

У фраземах укр. *мудрий як Саламон* [ССНП, с. 130] або *премудрий як Саламон* [тж.], які з іронією позначають людину, що вдає з себе дуже мудру етнічний компонент не несе негативною конотації.

Основою порівняння у компаративних фразеологізмах на позначення **емоційних** рис людини може бути персонаж коміксів: зворот англ. *(as) pleased (proud) as Punch (punch)* [БАРФС, с. 608; АУФС, с. 766; LDEI, с. 258] (досл. «бути задоволеним (гордим) як Панч») позначає надзвичайно задоволену людину. *Панч* – герой веселих малюнків, які з'явилися на обкладинці однойменного журналу в 1840-х роках. Крім того, це ще і герой традиційного лялькового театру, де він виступав зі своєю дружиною Джуді (*Punch and Judy*) [EW].

Фразема англо-австрал. розм. *(as) game as Ned Kelly* «сміливий до безрозсудності» [БАРФС, с. 529] має під собою історичне підґрунтя: Едуард Келлі був відомим австралійським розбійником, який жив у другій половині XIX ст. й відзначався надзвичайною сміливістю.

Компонентами фразеологічного звороту можуть бути імена біблійних персонажів, чому сприяють літературний та історичний фактори. Фразема укр. *труситься як Каїн* [ССНП, с. 63] позначає дуже перелякану людину. Каїн – біблійний персонаж, про якого розповідається у Старому Заповіті. Син Адама і Єви, він через заздрощі вбив свого сумирного брата Авеля, що викликало гнів Бога, який прирік його на вигнання, поклавши на нього знак (Буття 4, 11-12, 15). Цей знак також породив крилатий вислів *каїнова печать* – знак вигнання, людини, від якої всі віддуралися або на якій є пляма злочину [ЭСКВ, с. 329].

Інший біблійний персонаж, ім'я якого входить до складу порівняльного звороту, це апостол святий Петро. Один із улюблених учнів Ісуса Христа, він, незважаючи на це, в ніч після арешту Ісуса, виявив слабкість і тричі відкрік від свого Вчителя перш ніж проспівали перші півні. Пізніше Петро розкався, одержав прощення – і саме йому, першому серед апостолів, після свого воскресіння явився Господь [UW]. Саме ця людська слабкість апостола Петра і була переосмислена у фраземі укр. *сміливий як святий Петро* [ССНП, с. 115], що вживається в іронічному значенні на позначення боягузливої людини.

Фразема нім. *wie in Abrahams Schoß sitzen* (досл. «сидіти як в лоні Авраама») має біблійне походження і позначає стан надзвичайного щастя, безтурботності. Фраза *Авраамово лоно* відсутня в Старому заповіті, але зустрічається в єврейських писаннях, де означає прихисток мертвих [Rö, с. 59]. У християнстві цей вираз вважається символом раю, він згадується в притчі Ісуса Христа про багатія та Лазаря: після смерті Лазаря його душа була віднесена ангелами у лоно Авраамово (від Луки 16, 22): нім. *Es begab sich aber, daß der Arme starb und ward getragen von den Engeln in Abrahams Schoß*.

Людина як об'єкт порівняння у підгрупі компаративних фразем на позначення **вольових** рис людини може позначатися як апелятивними, так і пропріальними лексемами. Хоча, переосмислюючись, онім «розчиняється» у загальному значенні фраземи, формальна оболонка імені стає однією з найхарактерніших національних рис плану вираження фраземи [1, с. 30]; те саме стосується і його змісту, зокрема пов'язуваних із ним конотацій. Фразеотворчим елементом фразем укр. *як Марко проклятий* або *як пекельний Марко* «про неспокійну, непосидючу людину» [ССНП, с. 89] є ім'я популярного героя українських легенд, на основі яких виникла й приповідка *Товчеться, як Марко по пеклу*. Основою є легенда про зрадника Марка, який вдарив Христа залізною рукавицею перед його хресною смертю, за що Господом був покараний вічно ходити під землею навколо стовпа. Марко українських переказів закохався в рідну сестру, потім убив її разом із матір'ю, за що був проклятий Богом на вічні блукання (на основі фольклорних джерел О. Стороженко написав повість-поему «Марко Проклятий», образ інтерпретований Л. Костенко у вірші «Маркова скрипка» та І. Кочергою у драмі «Марко в пеклі») [УКРЛІТ].

Ім'я Йова Багатостраждального виступає основою порівняння у фраземі англ. *(as) patient as Job* [БАРФС, с. 417] «терплячий як Йов» – про надзвичайно терплячу людину. Святий Йов – старозавітний праведник, історія якого описана в Книзі Йова у Біблії, був сином Нахора, Авраамового брата і жив у землі Уц, що у Північній Аравії. Бог дав йому сім синів і три доньки, а також великий маєток. Йов був добрим батьком убогих і сиріт, помічником удовиць, оборонцем покривджених. Але Бог вирішив, що правдиву побожність найкраще пізнати у нещасті, і дозволив сатані спокушати Йова великими терпіннями. За один день він втратив маєток, дітей і слуг, але не нарікав за це на Бога. Потім сатана покарав його страшною проказою, але навіть за намовою своєї дружини, яку спокусив диявол, Йов не образив Господа. Бог винагородив за це побожного Йова – повернув здоров'я, пошану людей, дав двічі більший маєток, знову десятеро дітей і ще сто сорок вісім років щасливого життя [EW].

«Людина» в компаративах на позначення **морально-етичних** характеристик людини може виступати позначеною як онімом, так і апелятивом. Переосмислюватися можуть образи біблійних персонажів. Адам і Єва, у Біблії перші люди на Землі; створені Богом, вони стали прабатьками людського роду. Фразема укр. *(невинний) як Адам і Єва в раю* [СФУМ, с. 19] характеризує морально чистих, нехитрих, наївних людей, тобто таких, якими були Адам і Єва до того, як скуштували плід з Дерева пізнання Добра і Зла.

Каїн – згідно з Біблією, перший син Адама, який вбив свого брата Авеля через заздрість, оскільки жертва Авеля була прийнята Богом прихильніше (книга Буття, 4). Ім'я «Каїн» стало називним для злої, заздрісної людини, яка здатна на підлість, навіть може вбити найрідніших людей. Крім того, фраземою укр. *дрижить як Каїн за алтин* [ССНП, с. 63] позначається дуже скупа людина: *Земелька ся була Латинська, / Завзятий цар в ній був Латин, / Старий скупендя-скурвасинська: / Дрижав, як Каїн, за алтин* (І. Котлярєвський. Енеїда) (цит. за: [2, с. 24]). Тут, очевидно, треба брати до уваги сполучення двох фразем: укр. *труситься над копійкою (шелягом)* «бути скупим» та порівняння укр. *труситься як Каїн*, – бо в Біблії про скупість Каїна не йдеться.

Репрезентувати негативні морально-етичні якості (зокрема відсутність культури поведінки, погані манери) може підкреслене згадування у порівнянні простонародних імен: укр. *[як (мов, ніби)] [та] баба Палажка [і баба Параска]* «язикатий, чванливий, пихатий» [СФУМ, с. 22], *прилип як до Гандзі Пилип* «про надокучливу, причепливу людину» [ССНП, с. 35]. Однак етимологія цих виразів різна: у першому випадку можливою є алюзія до героїнь відомих творів І.С. Нечуя-Левицького («Кайдашева сім'я», оповідання «Не можна бабі Парасці вдержатись на селі», «Благословіть бабі Палажці скоропожижно вмерти»), натомість у другому вибір імені може зумовлюватися римою.

У порівняннях можуть використовуватися імена реальних або вигаданих осіб, відомих своїми певними рисами. Наприклад, ім'я Мюнхгаузена стало загальноновживаною назвою людини-брехуна, яка розповідає неймовірні історії: нім. *lügen wie Münchhausen* «брехати» [НУФС(уп), с. 122] (досл. «брехати як Мюнхгаузен»). Барон фон Мюнхгаузен (нім. *Karl Friedrich Hieronymus Freiherr von Münchhausen*, 1720-1797) – реальна людина, нащадок давнього нижньосаксонського роду Мюнхгаузенів, ротмістр російської служби, історична особа і літературний персонаж, став відомий завдяки книзі Рудольфа Распе «Розповіді барона Мюнхгаузена про його дивовижні подорожі і кампанії в Росії», яка була анонімно видана англійською мовою в 1785 році у Лондоні.

Людина, яка хоче викликати враження дуже заможної людини порівнюється із Ротшильдом: нім. *angeben als wäre er Rothschild* [НУФС(уп), с. 148] (досл. «нести себе мов той Ротшильд»). Династія Ротшильдів (нім. *Rothschild*, відома також як Дім Ротшильдів або просто Ротшильди) – європейська династія банкірів і громадських діячів, заснована в кінці 18-го століття. У 1816 році Ротшильди отримали від імператора Австрійської імперії Франца II баронський титул і увійшли у вищий світ австрійського дворянства. Британська гілка династії була прийнята у дворі королеви Вікторії. Прізвище походить від емблеми ювелірної майстерні, що належала Анхелю Мозесу Бауеру (батьку Майєра Амшеля Ротшильда), яка являла собою зображення золотого римського орла на червоному щиті. З часом майстерню так і стали називати «Червоний щит». Пізніше його син узяв собі прізвище Rotschild за назвою майстерні [EW].

Людину, яка виставляє себе не тим, ким вона є, порівнюють із графом Коксом: нім. *angeben wie Graf Koks von der Gasanstalt* [НУФС(уп), с. 72] (досл. «випендрюватися як граф Кокс з газового заводу»). Так жартівливо-просторічно називали жителів Рурського регіону – конгломерату міст в нинішній федеральній землі Північний Рейн-Вестфалія у Німеччині. Одне з можливих пояснень походження цього прізвища – поява в тих місцях у XIX столітті сімей промисловців-натурістів (*Stinnes, Thyssen, Krupp*), які походили з простолюдинів, але намагалися одягатися і поводити себе як особи знатного походження. Старожили глузуло називали їх *Schlotbarone*, тобто «промисловими баронами», або *Koksgrafen*, тобто «коксовими графами» (кокс – це речовина, що використовується в металургії). Пейоративність внутрішньої форми порівняння нім. *sich wie ein Graf Rotz benehmen* «погано поводитися (непристоїно)» [НУФС(уп), с. 72; К-Л, с. 488] (досл. «поводитися як граф Ротц») зумовлюється значенням лексеми нім. *Rotz* «слизові виділення з носа, соплі».

Як показали результати дослідження, більшість розглянутих компаративних фразем з онімним компонентом на позначення внутрішніх рис людини є національно маркованими. При чому образно переосмислюватися можуть як окремі оніми-складники, так і вся фразема в цілому. Серед спільних і національно-маркованих специфічних моделей є біблеїзми, чимало відображають міфологічні уявлення. Слід зазначити, що образи біблійних персонажів головню спільні для компаративів всіх досліджуваних мов, натомість національно і соціо-культурно специфічними є випадки, коли використовуються імена історичних або літературних персонажів.

Література:

1. Ажнюк Б.М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні / АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Відп. ред. Ю.О. Жлуктенко. – К.: Наук. думка, 1989. – 136 с.
2. Алефіренко М.Ф. Компаративні фразеологізми. Методичні розробки з курсу загального мовознавства. – К.: Київський державний педагогічний інститут ім. О.М. Горького, 1976. – 27 с.
3. Буренкова О. М., Гилязева Э. Н. Сравнительно-сопоставительный анализ семантических моделей фразеологических единиц, выражающих отрицательные эмоции и чувства, в английском и немецком языках / О. М. Буренкова, Э. Н. Гилязева // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Грамота, 2013. – № 1. – С. 33–38.
4. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / Анна Вежбицкая. – М.: Русские словари, 1996. – 411 с.
5. Заваринська І.Ф. Лінгвокультурна мотивація фразеологізмів з онімним компонентом в англійській, польській та українській мовах: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17 «Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство» / Національний пед. ун-т ім. М. Драгоманова. – К., 2010. – 22 с.
6. Івченко А. О. Українська народна фразеологія: ономазіологія, ареали, етимологія / Анатолій Олександрович Івченко. – Х.: Фоліо, 1999. – 304 с.
7. Ковалюк Ю.В. Семантика та функції фразеологізмів з онімним компонентом у національних варіантах англійської мови: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 «Германські мови» / Ю. В. Ковалюк; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – Чернівці, 2011. – 20 с.
8. Отин Е.С. Конотативна ономастична лексика // Отин Е.С. Труды по языкознанию. – Донець: Юго-Восток, 2005. – С. 111-121; він же. Экспрессивно-стилистические особенности ономастической лексики в восточно-славянских языках // там же, с. 122-134; він же. Словарь коннотативных собственных имен. – Донець: Юго-Восток, 2004. – 412 с.
9. Пасік Н. М. Власні назви в українській фразеології та пареміології: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 «Українська мова» / Н. М. Пасік; Інститут української мови НАН України. – К., 2000. – 15 с.

Джерела ілюстративного матеріалу:

АУФС: Англо-український фразеологічний словник / Уклад. К.Т. Баранцев. – 3-те вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2006. – 1056 с.

БАРФС: Большой англо-русский фразеологический словарь: Около 20000 фразеологических единиц / А.В. Кунин. – 6-е изд., исправл. – М.: Живой язык, 2005. – 944 с.

НУФС(уп): Німецько-український фразеологічний словник (усталені порівняння) / [уклад. К.І. Мізін]. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 304 с.

ССНП: Словник стійких народних порівнянь / [уклад. О.С. Юрченко, А.О. Івченко]. – Х.: Основа, 1993. – 176 с.

СФУМ: Словник фразеологізмів української мови / Уклад.: В.М. Білоноженко та ін. – К.: Наук. думка, 2008. – 1104 с.

УКРЛІТ: Публічна електронна бібліотека української художньої літератури, 2005, [Електронний ресурс]: – Режим доступу: ukrlit.org

ЭСКВ: Энциклопедический словарь крылатых слов и выражений: Более 4000 статей / [авт.-сост. В. Серов]. – 2-е изд. – М.: Локид-Пресс, 2005. – 880 с.

EW: Wikipedia, the Free Encyclopedia – Wikimedia Foundation, Inc., 2011 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://en.wikipedia.org>

K-L: Krüger-Lorenzen, Kurt: Krüger-Lorenzen Deutsche Redensarten und was dahinter steckt / Kurt Krüger-Lorenzen. – Wilhelm Heyne Verlag, München, 2005. – 860 S.

LDEI: Longman Dictionary of English Idioms. – London: Longman Group UK Limited, 1996. – 387.

Rö: Röhrich, Lutz: Lexikon der sprichwörtlichen Redensarten. 3 Bd. / Lutz Röhrich. – Freiburg, Basel, Wien: Herder, 2003. – 1910 S.

UW: Вікіпедія, вільна енциклопедія – Вікімедіа Україна, 2009 [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/>

УДК 81'373.2:811.111

Л. В. Суховецька,

Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ», м. Артемівськ

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ СКЛАДОВОЇ «СПОСІБ» НА ТЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ МОВЛЕННЕВОГО АКТУ ПОРАДИ

Стаття аналізує мовленнєвий акт поради з семантикою пропонування способу вирішення проблеми. З огляду на наявність в лінгвістиці тлумачення поради автор визначає домінуючу роль компоненту «спосіб» для втілення ілюкції поради. Надано перелік інших складових, типових для цього різновиду поради. Мовний репертуар утворення цього компоненту представлено іменниками, які можуть поєднуватися з прикметниками або числівниками. Синтаксично, цей компонент виконує функцію підмета або присудка, сприяючи формальній варіативності реалізації цього мовленнєвого акту.

Ключові слова: сугестив, директив, порада, спосіб.

LEXICO-SEMANTIC ANALYSES OF THE CONSTITUENT «MEANS» AGAINST THE BACKGROUND OF REALIZATION OF SPEECH ACT OF ADVICE

The paper analyzes speech act of advice with the semantics of the way of solving a problem. With the previous research taken into account the article identifies the dominant role of the semantic component of «means» in the process of actualization of illocution of advice. Information concerning the way of solving a problem enables to reduce the possible range of alternative variants of the addressee's conduct to the most suitable one under the given circumstances. Among the other components, typical of this kind of advice the author names aim, action – solution and beneficent. The linguistic repertoire of formation of the basic constituent is usually presented by nouns, which function either individually or in clusters with adjectives or numerals. Nouns are split into two semantic groups. The first one is built around the semantics of movement, the other one contains the seme «means» and very often has a metaphorical way of presentation. Among the adjectives, added to the nouns, the author names adjectives with positive evaluation, those with the meaning of obviousness, sequence and manner of doing something. The position of adjectives may be substituted by cardinal or ordinal numerals. Syntactically this component carries out the role of subject or predicate, thus contributing to the diversity of formal realization of the analyzed speech act.

Key words: suggestive, directive, advice, means.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ «СПОСОБ» НА ФОНЕ РЕАЛИЗАЦИИ РЕЧЕВОГО АКТА СОВЕТА

Стаття аналізує речевий акт совету з семантикою пропозиції способу рішення проблеми. С опорой на існуючі в лінгвістиці тлумачення совету автор визначає домінуючу роль компонента «спосіб» для втілення ілюкції совету. Указані інші компоненти, типові для цього підвиду совету. Язиковий репертуар оформлення «способа» представлений іменниками, які можуть комбінуватися з прикметниками або числівниками. Синтаксически цей компонент виконує функцію підлежачого або сказуемого, способую формальній варіативності реалізації цього речевого акту.

Ключевые слова: сугестив, директив, совет, способ.

Мовленнєвий акт (надалі *МА*) поради належить до сугестивного типу директивів (за класифікацією О. І. Беляєвої, 1992). Мовленнєвий сугестивний вплив – невід'ємний компонент акту комунікації, що складається в зміні конфігурації стандартних та індивідуальних уявлень під впливом інформації тексту [2, с. 5]. Сугестивні акти комунікації являють собою спробу схилити співрозмовника до виконання чи невиконання певної дії, яка з погляду мовця відповідає інтересам адресата і не є обов'язковою.

Сугестиви – це найменш конфліктні директивні мовленнєві акти, оскільки їх функціонування пов'язане з наданням адресату свободи у виборі стратегії поведінки [4, с. 9]. Адресант сугестива займає пріоритетну позицію на основі свого життєвого досвіду або знання положення справ у певній ситуації, вважає себе вправі казувати дії адресата [8]. Прагматичною функцією сугестивності вважають координацію поведінки, зміну моделі світу адресата, його уявлень про дійсність [2, с. 6]

Актуальність дослідження сугестивів зумовлена їх значимістю в процесі координування міжособистісних відносин та пов'язаною з цим частотністю їх використання в комунікативному процесі. Огляд наукових робіт виявив відсутність детального аналізу *МА* поради з семантикою способу вирішення проблеми.

Метою дослідження є комплексний лексико-семантичний аналіз компоненту «спосіб» у *МА* порада, а також структурні особливості реалізації зазначеної складової. Мета передбачає вирішення таких **завдань**: короткий огляд тлумачень *МА* поради в лінгвістиці, визначення компоненту «спосіб» домінуючим серед типових складових цього лінгвального явища, ілюстрація функціонування зазначеного компоненту в мовленні пересічних громадян, що утворюють формацію клієнта політичного дискурсу.

Ядерним різновидом сугестивів виступає порада. Специфіка поради виявляється в прагматичних пресупозиціях, що стосуються ставлення адресанта й адресата до казуваної дії і до самої ситуації в момент комунікації. Дані прагматичні пресупозиції полягають у таких чинниках: 1) адресант припускає / знає, що адресат знаходиться в ситуації вибору дії, адекватної для даної ситуації; 2) адресант вважає, що знає, як потрібно вчинити в цій ситуації; 3) адресант вважає / знає, що виконання такої дії буде доцільно, корисно для адресата [8].

Відносячи пораду до класу адвісивів, цьому *МА* приписуються ознаки: неінституційний, адресатно-ініціюючий, не спонукає до інформування, не заснований на владі або соціальному становищі, орієнтований не на користь адресанта [9]. Порада також маркована ознакою високого ступеня вмотивованості казуваної дії. Обґрунтування спонукування розгляда-